

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

Ingen ska lämnas utanför

- verklig hållbarhet kräver tydligt funktionshinderperspektiv

Om världen ska bli verkligt hållbar måste vi ta med både det ekonomiska, ekologiska och sociala. Det är tanken med Agenda 2030, FN:s hållbarhetsmål, som också gäller för Sverige. De är i stor utsträckning direkt kopplade till mänskliga rättigheter. Därför måste agendans devis ”**Leave no one behind**” vägleda Sveriges arbete med de globala målen. Det förutsätter att personer med funktionsnedsättning inkluderas och synliggörs!

Lika Unika verkar för mänskliga rättigheter

Lika Unika är en federation som vill öka respekten för mänskliga rättigheter i svensk politik, att alla ska få delta och bidra i samhället. Vår vision är att alla människor ska ses som de resurser de är. Vi verkar för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning i olika sammanhang utifrån ett funktionshinder- och rättighetsperspektiv.

lika unika
Federationen mänskliga rättigheter
för personer med funktionsnedsättning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Lika Unika arbetar för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vi vill att Sverige ska leva upp till FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och att den verkligen följs i samhället. Sverige ratificerade FN-konventionen år 2009. Men fortfarande får människor inte del av sina rättigheter.

Bristande tillgänglighet, högre grad av ohälsa, otillräckligt stöd för elever med funktionsnedsättning, en högre arbetslöshet för många som har en funktionsnedsättning, en utbredd diskriminering och försämrade insatser från samhället när det exempelvis gäller LSS och personlig assistans. Det är några bristområden i dagens samhälle. Sverige måste även här följa FN-konventionen och se till att rättigheter garanteras.

Hållbarhet förutsätter hänsyn till mångfald

Beslutsfattare har ansvar för att garantera mänskliga rättigheter, att principen om lika villkor gäller och för att bidra till ett hållbart samhälle. Då måste man ta hänsyn till att människor är olika.

Tillsammans med ett barn- och jämställdhetsperspektiv ska därför ett funktionshinderperspektiv alltid finnas med i planering, budgetering, beslut och genomförande. Ett samhälle kan bara bli verkligt hållbart – ekonomiskt, ekologiskt och socialt – om alla räknas och ingen lämnas utanför.

Vad är funktionshinderperspektiv?

Ett funktionshinderperspektiv innebär att man har förståelse för att människor är olika och att alla är individer med unika förutsättningar och resurser. Då behövs förståelsen för att alla har varierande funktionsförmåga och att en del har funktionsnedsättningar. Då måste funktionshinder som människor möter i samhället tas bort.

Ibland möter människor brister i samhället som beror på att vi inte gör rätt från början. Därför måste funktionshinderperspektivet finnas med och genomsyra hela samhället. Det måste vara tydligt i styrning, planering, uppföljning och budget.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD)

Artikel 3, Allmänna principer:

- a) respekt för inneboende värde, individuellt självbestämmande, innefattande frihet att göra egna val samt enskilda personers oberoende,
- b) icke-diskriminering,
- c) fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället,
- d) respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten,
- e) lika möjligheter,
- f) tillgänglighet,
- g) jämställdhet mellan kvinnor och män,
- h) respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för funktionsnedsatta barns rätt att bevara sin identitet.

Gör rätt från början!

Lika Unika driver på för att det svenska arbetet med Agenda 2030 ska leda till ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Det klarar vi aldrig om inte alla räknas. Det klarar vi bara om vi utgår från den mänskliga mångfalden. Det handlar om att på alla samhällsområden göra rätt och att göra rätt från början. Det kräver att funktionshinderperspektivet finns synligt och tydligt i arbetet med Agenda 2030. Både i mål, aktiviteter och uppföljning.

FN:s beslut om Agenda 2030 innehåller en deklARATION och 17 mål med 169 delmål. De allra flesta har koppling till olika mänskliga rättigheter. I flera fall hänvisar Agenda 2030 direkt till personer med funktionsnedsättning som också påverkas av övriga hållbarhetsmål.

Exempel på tre viktiga mål och delmål:

Mål 4 om utbildning

Delmål:

Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning. Säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning.

Mål 8 om arbete

Delmål:

Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Mål 10 om minskad ojämlikhet

Delmål:

Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Lika Unika Akademi

Om världen ska bli verkligt hållbar måste vi ta med både det ekonomiska, ekologiska och sociala. Det är tanken med Agenda 2030, FN:s hållbarhetsmål, som också är direkt kopplade till mänskliga rättigheter. Hur? Lika Unika Akademi är ett projekt som drivs av Lika Unika med stöd av Arvsfonden för att utbilda i rättighets- och funktionshinderperspektiv i arbetet med de globala målen.

Nu är Lika Unika Akademi under uppbyggnad. Följ oss på hemsidan www.likaunika.org och bli prenumerant på nyhetsbrevet. Lär dig mer redan nu om de starka kopplingarna mellan Agenda 2030 och funktionshinderperspektivet, en förutsättning för att alla ska komma med.

Kontakt, Lika Unika Akademi:

Tiina Nummi-Södergren, projektledare

E-post: tiina.nummi-sodergren@likaunika.org

Telefon: 070-768 28 78

Lika Unika Akademi är ett treårigt projekt med Lika Unika som huvudman och stöd av Arvsfonden.

Mål för Lika Unika Akademi

* Etablera Lika Unika Akademi med fokus på funktionshinder- och rättighetsperspektivet och Agenda 2030.

* Öka kunskap och insikt om behovet av funktionshinders- och rättighetsperspektivet i arbetet med Agenda 2030 hos våra medlemsgrupper.

* Garantera god kompensutveckling och empowerment för de egna medlemsgrupperna.

* Öka kunskap och insikt om behovet av funktionshinders- och rättighetsperspektivet i arbetet med Agenda 2030 hos olika aktörer i det civila samhället samt hos beslutsfattare.

* Utveckla metoder för alternativrapportering från civila samhället till FN med Agenda 2030-glasögon.

Lika Unikas medlemsförbund:

- Förbundet Sveriges Dövsblinda (FSDB)
- Hörselskadades Riksförbund (HRF)
- Rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU)
- Neuroförbundet
- Sveriges Dövas Riksförbund (SDR)
- Synskadades Riksförbund (SRF)

Kontakt, Lika Unikas kansli:

Peter Andersson

Opinionsbildare

E-post: peter.andersson@likaunika.org

Telefon: 070-768 27 86

Twitter: @likaunika

Twitter, Akademin: @likaUnika2030